

**Конвенція**  
**про скасування примусової праці**  
**№ 105**  
**(укр., рос.)**  
**Статус Конвенції див. ( 993\_336 )**  
( Конвенцію ратифіковано Законом  
№ 2021-III ( 2021-14 ) від 05.10.2000 )

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 5 червня 1957 року на свою сорокову сесію, розглянувши питання про примусову працю, яке є четвертим пунктом порядку денного сесії, враховуючи положення Конвенції 1930 року про примусову працю ( 993\_136 ), беручи до уваги, що Конвенція 1926 року про рабство ( 995\_161 ) передбачає, що будуть вжиті всі необхідні заходи з тим, щоб обов'язкова або примусова праця не спричинила умови, подібні до рабських, і що Додаткова конвенція 1956 року про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства ( 995\_160 ), передбачає повну відміну боргової кабали та кріпацької залежності, беручи до уваги, що Конвенція 1949 року про захист заробітної плати ( 993\_146 ) передбачає своєчасну виплату заробітної плати і забороняє застосування будь-яких систем оплати праці, що позбавляють трудящих реальної можливості звільнення з роботи, ухваливши прийняти додаткові пропозиції щодо відміни деяких видів примусової або обов'язкової праці, що є порушенням прав людини, згаданих у Статуті Організації Об'єднаних Націй ( 995\_010 ) і проголошених у Загальній декларації прав людини ( 995\_015 ), вирішивши надати цим пропозиціям форми Міжнародної конвенції, ухвалює цього двадцять п'ятого дня червня місяця тисяча дев'ятсот п'ятдесят сьомого року нижченаведену Конвенцію, яка буде називатися Конвенцією 1957 року про скасування примусової праці:

**Стаття 1**

Кожний член Міжнародної організації праці, який ратифікує цю Конвенцію, зобов'язується скасувати примусову або обов'язкову працю і не вдаватися до будь-якої її форми:

- а) як засобу політичного впливу чи виховання або як засобу покарання за наявність чи за висловлювання політичних поглядів, чи ідеологічних переконань, протилежних усталеній політичній, соціальній, чи економічній системі;
- б) як метод мобілізації і використання робочої сили для потреб економічного розвитку;
- в) як засіб підтримання трудової дисципліни;
- г) як засіб покарання за участь у страйках;
- д) як захід дискримінації за ознаками расової, соціальної і національної приналежності чи віросповідання.

**Стаття 2**

Кожний член Міжнародної організації праці, що ратифікує цю Конвенцію, зобов'язується вжити ефективних заходів щодо негайної і повної відміни тих видів примусової чи обов'язкової праці, які перераховані в статті 1 цієї Конвенції.

**Стаття 3**

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

**Стаття 4**

1. Ця Конвенція зв'язує тільки тих членів Міжнародної організації праці, чиї документи про ратифікацію зареєстровані Генеральним директором.
2. Вона набуває чинності через дванадцять місяців після дати реєстрації Генеральним директором документів про ратифікацію двох членів Організації.
3. Надалі ця Конвенція набуває чинності щодо кожного члена Організації через дванадцять місяців після дати реєстрації цього документа про ратифікацію.

**Стаття 5**

1. Будь-який член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду з моменту, коли вона початково набула чинності, денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Міжнародного бюро праці та зареєстрованим ним. Денонсація набуває чинності через рік після реєстрації акта про денонсацію.

2. Кожний член Організації, що ратифікував цю Конвенцію, який протягом року після закінчення згаданого в попередньому параграфі десятирічного періоду не скористається своїм правом на денонсацію, передбаченим у цій статті, буде зв'язаний на наступний період тривалістю десять років і надалі зможе денонсувати цю Конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, встановленому в цій статті.

#### Стаття 6

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх документів про ратифікацію та актів про денонсацію, отриманих ним від членів Організації.

2. Сповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набуття чинності цією Конвенцією.

#### Стаття 7

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй ( 995\_010 ) повні відомості щодо всіх документів про ратифікацію та актів про денонсацію, зареєстрованих ним відповідно до положень попередніх статей.

#### Стаття 8

Кожного разу, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і вирішує, чи слід вносити до порядку денного Конференції питання про її повний чи частковий перегляд.

#### Стаття 9

1. У разі, коли Конференція ухвалить нову Конвенцію, що повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо нова Конвенція не передбачає іншого, то:

а) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої Конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 5, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута Конвенція набула чинності;

б) починаючи від дати набуття чинності новою, переглянутою Конвенцією ця Конвенція закрита для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція залишається в усякому разі чинною за формою та змістом щодо тих членів Організації, які її ратифікували, але не ратифікували нової, переглянутої Конвенції.

#### Стаття 10

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

### Конвенція N 105 об упразднении принудительного труда\*

Генеральная конференция Международной организации труда, созванная в Женеве Административным советом Международного бюро труда и собравшаяся 5 июня 1957 года на свою сороковую сессию,

рассмотрев вопрос о принудительном труде, учитывая положения Конвенции 1930 года о принудительном труде ( 993\_136 ),

принимая во внимание, что Конвенция 1926 года о рабстве ( 995\_161 ) предусматривает, что будут приняты все необходимые меры для того, чтобы обязательный или принудительный труд не привел к условиям, аналогичным рабству, и что Дополнительная конвенция 1956 года об упразднении рабства, работорговли и институтов и обычаев, сходных с рабством ( 995\_160 ),

предусматривает полную отмену долговой кабалы и крепостной зависимости,

принимая во внимание, что Конвенция 1949 года о защите заработной платы ( 993\_146 ) предусматривает своевременную выплату заработной платы и запрещает применение каких-либо систем оплаты труда, лишаящих трудящихся реальной возможности ухода с работы,

постановив принять дополнительные предложения относительно отмены некоторых видов принудительного или обязательного труда, являющихся нарушением прав человека, упомянутых в Уставе Организации Объединенных Наций ( 995\_010 ) и провозглашенных во Всеобщей декларации прав человека ( 995\_015 ),

решив придать этим предложениям форму международной конвенции,

принимает 25 июня 1957 года нижеследующую Конвенцию, которая будет именоваться Конвенцией 1957 года об упразднении принудительного труда:

#### Статья 1

Каждый член Международной организации труда, ратифицирующий настоящую Конвенцию, обязуется упразднить принудительный или обязательный труд и не прибегать к какой-либо его форме:

а) в качестве средства политического воздействия или воспитания или в качестве меры наказания за наличие или выражение политических взглядов или идеологических убеждений, противоположных установленной политической, социальной или экономической системе;

б) в качестве метода мобилизации и использования рабочей силы для нужд экономического развития;

с) в качестве средства поддержания трудовой дисциплины;

д) в качестве средства наказания за участие в забастовках;

е) в качестве меры дискриминации по признакам расовой, социальной и национальной принадлежности или вероисповедания.

#### Статья 2

Каждый член Международной организации труда, ратифицирующий настоящую Конвенцию, обязуется принять эффективные меры для немедленной и полной отмены тех видов принудительного или обязательного труда, которые перечислены в статье 1 настоящей Конвенции.

#### Статья 3

Официальные документы о ратификации настоящей Конвенции направляются генеральному директору Международного бюро труда для регистрации.

#### Статья 4

1. Настоящая Конвенция связывает только тех членов Международной организации труда, чьи документы о ратификации зарегистрированы генеральным директором.

2. Она вступает в силу через двенадцать месяцев после того, как генеральный директор регистрирует документы о ратификации двух членов Организации.

3. Впоследствии настоящая Конвенция вступает в силу в отношении каждого члена Организации через двенадцать месяцев после даты регистрации его документа о ратификации.

#### Статья 5

1. Любой член Организации, ратифицировавший настоящую Конвенцию, может по истечении десятилетнего периода с момента ее первоначального вступления в силу денонсировать ее посредством акта о денонсации, направленного генеральному директору Международного бюро труда и зарегистрированного им. Денонсация вступает в силу через год после регистрации акта о денонсации...\*.

\* Статьи 6-10 Конвенции, касающиеся ее ратификации, денонсации, пересмотра и языков, не приводятся.

\* Конвенция вступила в силу 17 января 1959 года.

"Международная защита прав и свобод  
человека", Москва,  
Юридическая литература,  
1990 год

